

Elfizetési feltételek:
 (Videkre postán vagy helyben házhoz
 borítva.)
 Egész évre 16 frt. Fel évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyilvántartás 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hansens-
 stein és Vogler** hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapesten: Horvát-utca
 3. sz. I. em. Bees: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-utca 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemezy a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bementetlen levelek csak ismert ke-
 zektől fogadhatók el. — Keziratok nem
 adhatók vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-utca 2. sz. földszint (**Mer-
 téz József** könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közleme-
 nyek (előzetesek, hirdetések, köz-
 lemezyek, kiadás körüli panaszok) intézendők.

Közbiztonságunk s a bíróságok.*

Napjaink sanyarúságaihoz utóbbi időben még egy újabb nyomor járul, mely azt a keveset is, ami a rossz termés, az ipar és kereskedelmi pangás s az adó-executió után megmarad, elvésszel fenyegeti. Értjük úgy a főváros, mint a vidéken naponként szaporodó rablásokat s betöréseket, melyek maholnap napi sajtónk egyik állandó ravatát képezik.

Nem akarunk most tizetesen mindazon körülményekre kiterjeszkedni, melyek ez állapotnak első izben okozói, de egy körülményre mégis föl kell hívni kormányunk figyelmét.

Hét éve, hogy az ország kormányzatát önmagunk vettük kezünkbe, s e hét év alatt épen semmi sem történt, mi a közbiztonság állandó javítására s a százados bajok gyökeres orvoslására szolgált volna. Maga a szegedi királyi biztosság amellet, hogy inkább helyi, vagyis vidéki hatásvolt, inkább a multban elkövetett büntények kipuhatólását s megbüntetését eredményezte, s a jövőre, csakis számtalan gonosztevő elfogatása által hatott palliatív, de a bajok visszatérését nem gátolta.

De ez nem is volt feladata, s nem is volt hatalmában.

Itt országos s törvényhozási intézkedések voltak szükségesek, úgy a rendőrség mint a büntető törvénykezést illetőleg.

A rendőrségnek a százados visszaélések tárházának javítása nem rövid idő műve s gyökerelesen csak is akkor várható, ha maga az állam veszi kezébe és gyakorlati emberek s nem idealisták által vezeteti. De ez három dolgot igényel u. m. törvényt, pénzt, és időt, s így e miatt, ettől rövid időn javulást nem várhatunk.

A mi a bajt, ha nem is orvosolná de elfajulását lehetőleg gátolná, az a fenyegető törvényhozási feladata.

Hét év óta igazságtűgyünk nem birt odáig haladni, hogy akár a polgári, akár a sokkal könnyebben létrehozható fenyegetőtörvényt elkészítette s törvényerőre emelte volna. Igaz, hogy minden miniszter dolgoztatott ki egyet, de midőn kész volt az új miniszter nem osztotta az elveket, újabb általa megrendelt munkát pedig ismét utódja vetett el, s így mai napig is ott vagyunk, a hol kezdtünk, hogy büntényekben a bíró bölcs belátása szerint ítél.

S hogy e bölcs bírónak belátása mennyire terjed ki, azt közbiztonságunk jelen állapota elég kiáltóan bizonyítja.

Népünk rossz, rendőrségünk rosszabb s fenyegető törvénykezésünk legrosszabb. Az elkövetett számtalan büntény közül legfeljebb egy tizedrés, vagy száz közül csak tíz puhatóltatik ki, ebből is öt, a vádlottak tagadása folytán fölmentetik s legfeljebb ötnek tettesei ítéletnek el.

S hogyan? Sokszor botránkozva olvassa, vagy hallja az ember, hogy mily szó szerint alkalmazták egész általánosságban bírónk Széchényi azon mondatát, hogy az „apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.“

Bíróságaink, de különösen a felsőbb bíróságok, a „bölcs belátás“ elvéhez kapaszkodva s ennek bírását önmaguknak egész teljességben arrogálva, folytonosan kegyelmeket osztogatnak; egész ügyvédi fogással rakják tele az ítéletet annyi új mentő körülménnyel, hogy a sok mentés után a büntést majd csak hogy meg nem jutalmazva eresztik el.

Igy van azután, hogy nagyobb szerű rablásaiért is csak hónapokra s ritkán pár évre ítélenek el valakit; betörés s nagyobb lopás pedig, mely minden civilizált országban 5—10 esztendei börtönbüntetést von maga után a bíróságok eljárása szerint jóformán a nem tiltom

dolgok közé tartozik. Makacs tagadás, visszaesés, rablott, lopott holmik elé nem adása, büntársak fölnefedezése, mind olyan dolog, mi ha nem is mentő körülmény, bár egy némely bíró még ezt is betyár erénynek keresztelvé, semmi súlyosító erővel nem bír.

S az a rossz csillagzat alatt született szerencsétlen, a ki utóljára mégis rajta veszt, isten tudja hányadik büntényén, s elítéli, oly büntetésben részesül, mely bizonyos körülmények közt jutalmak is be illenek.

Csoda-e azután, ha valamikor hazatérve nem tud eleget beszélni, arról a büntetésről a szegény embernek, ki hétszámra sem eszik meleg ételt. A nép keservesen nélkülözött pénzéből igazság szolgáltatásunk 12 millióba kerül s az országban szabadlopás. Rabjaink az államnak 700 ezer frtba kerülnek s 500 ezer frtot keresnek, míg a szegény embertől elveszik az utolsó falatját. Ez nem civilizált állapot; ez a szabadelviség haluczinációja; a nép moráljának megölője.

Ezen jó lesz idejében segíteni!

— **A középpárti kör** helyisége, mátfölgva a hatvani utcában 3-ik szám (gróf Pálfi, ezelőtt Horváth ház) 1-ső emelet 24-ik szám alatt van.

A középpárti kör mai értekezletén két interpelláció jelentett be: az egyik Horn Ede által a Skene-féle szerződés ügyében, a másik Huszár Imre által a pancsovai képv. választás tárgyában.

— **Fest Imre ur** hír szerint az állami vaspályák igazgatótanácsában elfoglalt elnöki állás következtében, — a kassa-oderbergi vasut és az anglo-magyar bank igazgatóságánál viselt tanácsosi állásáról lemondott.

— **Azon ismeretes** szerb egyházi röpirat, melynek címe „zur Lösung der serbischen Kirchenfrage“, az újvidéki könyvtárosoknál s az ottani Maticza helyiségében az 1040 sajtótörvény 44-ik §. értelmében elkoboztatott. Teljesen egyetértünk a „Reform“ azon megjegyzésével, hogy mivel a röpirat, a czimlap szerint, noha a nyomda megnevezése nélkül, Budapesten nyomtatott, a kir. ügyészségnek minden esetre kötelessége volna a hivatkozott törvény egy másik: a 41-dik szakaszának is érvényt szerezni, ha csak azon hitet nem akarjuk meggyökereztetni, miszerint Magyarországon a törvények csak azért hozatnak, hogy azokat akárcmelyik, mint ez esetben, titokban működni szerető ember kijátszhasa.

— **A magyar nyelv közlekedési vállalatainknál** című czikkünkre érdekes illusztrációt ad a „Humnia.“ Szerinte a m. kir. vasuti és gőzhajózási főfelügyelőség fölterjesztette a vasutak magyarosodására vonatkozólag gyűjtött adatait.

E jelentésből kiténik, hogy a duna-drávai vasuton kívül, melynek úgy központi mint külső személyzete kizárólag magyar, magyarosodás tekintetében legtöbb haladás mutatkozik a magy. királyi s az osztrák államvaspályák, továbbá az első erdélyi, m-északkeleti, pészbarcsi és m. nyugati vasutaknál; a legkevesebb a magyarellenes déli, kassa-oderbergi, alföld-fiumei és főleg a m. keleti vasutnál, bár ez utóbbi a kormány és Magyarország támogatását legnagyobb mérvben követeli.

Hogy a kassa-oderbergi s alföld-fiumei vasutnál e szomorú tapasztalás észlelhető, nem esoda, mert ott a francia származású De Maistre Arthur, itt a német Wohl Albert (aki ráadásul hirdett germanisator is) bir irányadó befolyással, de hogy a méreg drága s gyászos hírre vergődött m-keleti vasut is a germanismus fészke, a közlekedési miniszter Bottlik Lajos urnak köszönheti, kinek gyöngöseségét és élıhetlenségét nem takarhatja el a protectió, mely őt a zsiros hivatalhoz juttatta.

A közlekedési miniszter e fölterjesztés alkalmából újabb körrendeletet bocsátott ki az összes vasutársulatokhoz, melynek főbb pontjai ezek:

1. A Magyarországon székelő hatóságok egymástól más, mint magyar nyelven írt átiratokat 1874. elejétől el nem fogadtatnak.

2. A magyar nyelvet nem értő új erők, csak a miniszterbiztosok és főfelügyelőség főnökének beleegyezésével s csak akkor alkalmazhatók, ha az illető helyre más alkalmas egyén, ki érti a magyar nyelvet — nem kapható s ha tervényt állítanak ki, hogy bizonyos záros határidőben a magyar nyelvet, különben minden végkielégítés nélkül, elbocsátás terhe alatt elsajátítják.

A már alkalmazásban lévő idegen ajkuak a magyar nyelv elsajátítása előtt nem részesíthetők előléptetésben.

4. A közönség beadványaira a válasz a beadvány nyelvén s így magyar beadványokra is mindig magyar nyelvben intézendő.

A forgalmi-vonatmozgósítási, és üzleti távirdai szolgálatban alkalmazandó vezényszavak, egy, a m. kir. államasut helyiségeiben tartandó értekezleten a legkésőbb ez évi május elsejéig okvetlen megállapítandók.

Ugy az 1872. évi márcziusban, valamint a jelenleg kiadott rendelet a szolgaszemélyzetnek kiadandó utasításba, mint külön függelék fölveendő.

Ami azonban a belső ügykezelést s külszolgálatot illeti, tekintetbe véve a m. k. vasuti és hajózási főfelügyelőség által is érvül fölhozott azon körülményt, hogy ennek még most netán leendő megváltoztatása biztosság tekintetében nagy veszélyvel járna, ennél fogva a közlekedési miniszter föndezett iratában annak kizárólag magyarrá változtatására záros határidőt tűzött ki, elrendelvé, hogy az igazgatóságok, valamint összes alárendelt hivatalaik egymásközi érintkezési nyelve 1875. január 1-től kivétel nélkül magyar leendő.

Eddig a „Humnia“ érdekes adatai. Sajnáljuk, hogy lelkesedését, melylyel ezen újabb rendeletet üdvözi, mi épen a tegnapi czikkünkben elmondott okok folytán, legtávolabbról sem vagyunk hajlandók osztani. Sőt ellenkezőleg, mély szomorúsággal látjuk, hogy a kormány eddigi, s a határidőt 1874. január 1-re kitűzött rendeleteinek érvényes keresztülvitele helyett, jónak látja ily lágy-meleg eljárással kompromittálni magát, s a határidőt minden igaz ok nélkül egy egész évvel továbbra halasztani el.

A 21-es bizottságból.

(III-ik ülés január 16.)

Az utolsó ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, Széll Kálmán bemutatja az ötös albizottság jelentését.

Az albizottság jelentése a következő:

„A miniszterium által előterjesztendő adatok a pénzügyi helyzetet kiderítvén, az általános tárgyalásra a következő főkérdéseket jelöli ki az albizottság:“

I.

Lehetséges-e a jelen közigazgatási rendszernek egészben vagy a közigazgatás egyes ágaira nézve átalakítása oly módon, mely a midőn azon igényeknek, a melyeket a jó közigazgatástól vár a nemzet, az eddigi rendszernek inkább megfelel, egyszersmind az állam kiadásában megtakarításokat von maga után? Átalános körvonalokban hogyan alakulna a közigazgatás ezen új rendszere? Hozzávetőleg mintegy mekkora megtakarítás volna eszközölhető e közigazgatási reform után?

II.

Minő pénzügyi rendszabályok alkalmazandók vagy mily reformok készítenők elő, hogy államháztartásunk egyensúlyának állandó föntartása biztosítottassék?

A mennyiben ily rendszabályok az érintett czél elérése végett kellő időben nem volnának életbeléptethetők, minő átmeneti intézkedések lennének szükségesek? Széchenyi Ede mindjárt hozzászól az első kérdéshez. A százados tapasztalás azt javasolja a törvényhozóknak, hogy azon elvek, melyek szerint a nemzetek politikai életében reformokat sikerrel végrehajtani lehet, nem lehetnek mások, mint azok, melyek ugyanazon nemzet polgárainak magán- és család életében gyökeret vernek. Valahányszor törvényhozási vagy kormányunk abból a hiedelemből indult ki, hogy a nemzet erkölcsére, szokásaira tulnyomó befolyással van az írott törvény, mindannyiszor eszalatozott, és így eszalatozott 1867-ben miniszteriumunk és a törvényhozás többsége, midőn azt hitték, hogy nemzeti életünknek leghathatósabb tényezőit, az erkölcsainkkel és szokásainkkal összeforrott municipiumokat életerejükből kivetkőzvé, majd írott törvényekkel fogják népünkkel megkedveltetni a centralisatió gyönyöreit. Nem tudták összeegyeztetni a parlamenti törvényhozási egységet a municipális élet szabadságaival, hanem azt hitték, hogy az osztrák elavult burokratikus formák szerint eszközölt beligazgatással fogják a parlamentarismust terjesztetni. A mely nemzet polgárai képtelenné válnak a helyhatósági rendszer kezelésére, az önkormányzat kifejtésére hanyatlanak.

1867-ben a miniszterium, melynek tagjai közül talán csak kettő nőtt föl a megyei életben, úgy vélekedett, hogy a meglevő mechanizmus nélkül nem lehet adminisztrálni: megtartották tehát a régi hivatalnokokat, és ujak nevelése végett új burokat nyitottak. 1869-ben már mind a régi, mind az új hivatalnokok chórust csináltak a megyei adminisztráció ellen. Pedig e mellett a rendszer mellett tettleg a felelőség megszűnik és megfordítva Thiers mondását azt lehet állítani, a miniszterium kormányoz, de nem igazgat. Ha a valóságos önkormányzatot helyre nem állítják, nem fogják a néppel megkedveltetni a parlamentarismust sem, s ez üres forma fog maradni. Véleménye az, hogy a mostani rendszer sem a par-

* Kézöljük e czikket, (ambar nem értünk egyet minden tételével) mint szabavatótt és illetékes közlő származottat. Szerk.

Huszár Imre

lamentaris kormányzatnak meg nem felel, sem erkölcsi, sem szokásainkkal meg nem egyezik; és végtére is oly költséges, hogy általában tarthatatlan. A decentralizációt illető módosításait következőkben foglalja össze: A községeket illetőleg az ezekről hozott törvény azt mondja, hogy a község tagjaira nézve a felelősségi hatóság első fokban a köztörvényhatóság, második fokban a kormány. Szólv az utóbbit töröltetni kívánja, s ki a törvényhatóság határozatával nincs megelégedve, azt a törvény rendes útjára utalja.

Ami a megyéket és városokat illeti, ezeket kívánja a közigazgatás központjaivá tenni. A törvény által meghatározott legkevesebb 20 ft. censust kíván. A mi a miniszterium közbenjárásait illeti, ezt csak akkor engedné meg, mikor a törvényhatóság világos törvényt sért. A mi a költségek behajtását illeti, e célból egyelőre megtartaná az adóhivatalokat. Egy municipium sem vehetne ki saját költségeire minden adó ft. után 25 krnát többet. A municipium pénztárnokának jelentését minden negyedben, a közgyűlésnek első napjain a közgyűlésnek revidálni kellene, s ennek befejeztével a másik 3 hónapra a budgetet meg kellene állapítani. A pénztárnok mellé ellenőrökül 3 bizottsági tagot adna, kik tiszteletdíjat nem kapnának.

Az országos utak építését a miniszteriumra bízna, de azok főtartása a municipiumra maradna. A municipium tisztviselői, kik a bizottság által választatnak, minden cselekvésért vagy mulasztásért a rendes bíróság előtt felelősek, vagy ha közigazgatási törvényszéket kívánunk föllátni, az előtt. Kívánja tovább, hogy a törvényhatóságok eddigi területeikben megmaradjanak, a kezdeményezés a területek módosítása iránt, magoktól a municipiumoktól várandók. A közgyűlések jegyzőkönyveit nem szükséges a miniszteriumhoz fölküldeni, ha törvényes határozat fogadtatik el a közgyűlésen, jelentést tehet róla a főispán. Elnéki eszerint 6 millió az államköltségvetésből, mely nem takarítható ugyan meg, hanem helyesebben használnánk föl. Az utak rovátában pedig határozottan megtakaríthatók 1 millió 800,000 forint. Elnéki tehát összesen 7.800,000 forint.

Ghyezy Kálmán az 1874-iki költségvetési törvényből már a jövő 1875. és a következő évek hiányaira következtetést tud vonni. 1874-re is alig van államháztartásunk tökéletesen fedezve; hogy pedig azontul miből fogunk élni, azt ma senki sem tudja megmondani. Azon vérmes reménnyel, hogy államháztartásunkban az egyensúlyt már a legközelebbi években helyreállítani képesek leszünk, magunkat nem táplálhatjuk; de meg kell tennünk mindent arra, hogy a végleges helyreállítás lehetősége iránt semmi kétség fönn ne forogjon. Az ugynevezett gyökeres intézkedésektől a legközelebbi évekre nevezetes eredményt nem várhatunk, mert tabula rasa-t nem csinálhatunk.

Az államháztartásban tehető megtakarítások két osztályba sorozhatók. Első osztályba tartoznak azok, melyek egyelőre nem fognak ugyan, de jövőre igen is dusan fognak gyümölcsözni; a második osztályt képezik azok, melyek már 1875-ben gyümölcsözést ígérnek.

Első sorban említi a közösgyi költségeket. Szólv mindég azt hitte, és azt hiszi, hogy a magyar hadsereg mindenesetre harszképesebb lenne azon magyar ezredekénél, melyek jelenleg a közös hadsereg egy részét képezik. De hogy olesőbb is lenne, legalább sokkal olesőbb, mint a mennyit tesz most e célra fordított összeg, azt nem hiszi. Nevezetes megtakarítás e téren el nem érhető mindaddig, még a 10 évre megállapított egyezmény revidió alá nem vethetik. Legfőleg egy pár milliót takaríthatunk meg a territorialis divisiók rendszerének keresztül vitele által.

A nyugdíjak évenként 3 milliónál többre mennek. Ha az államszámszék az igények alaposságának megvizsgálására kellő figyelmet fordítáln ezeknél is lesz némi megtakarítás eszközölhető.

A számszékrol szólv megjegyzi, hogy az államvagyton emelkedésének vagy csökkenésének folytonos vizsgálata mellett el kerülő figyelmét, hogy a miniszteriumok 100 ezrekekkel, néha milliókkal többet adnak ki, mint a mennyi engedélyezve volt.

Általában el van ismerve, hogy a miniszterium központi személyzet tulságosan nagy, s hogy egy-egy miniszteriumban 7-8 ember erején fölül dolgozik, a többi pedig csak benéz a hivatalba, s emiatt a központi kezelés lassu és bizonytalan. Egyébiránt a központi személyzetnél 1875-re pár 100 ezernél nagyobb megtakarítást, várni nem lehet, mert az elbocsátandóknak nyugdíj vagy végkielégítés jár.

A normal-budget szükségességét szólv elismeri, megjegyzi azonban, hogy ennek megállapítása nem lehet a mostani munkálkodás kezdete, legfőleg annak betetőzése.

Szükségesnek tartaná, hogy a megyék a közigazgatás keretében jobban bevonatnának, mint ahogyan jelenleg vannak, így például, hogy az adóhivatalok a megyei pénztárakkal szorosabb összeköttetésbe hozatnának.

A törvényhatóságok területének szabályozásáról szólv törv.-javaslat nem tárgya ugyan ezen bizottság diskussziójának; de szólv megkívánja tenni észrevételeit, mert 3 millió megtakarítás váratik ezen rendezéstől. A javaslat azonban szólv nézete szerint sem a remélt javulást a közigazgatásban, sem a tervezett megtakarításokat nem biztosítja. Ami megtakarítások elérhetőek, azok a törvényhatóságok területének oly nagy mérvű átalakítása nélkül is lehetségesek. Mindenesetre azonban nagyon megfontolandó, hogy vajjon érdemes-e ép oly időben, midőn alighanem a polgárok rendkívüli áldozatkészségére kellend appellálnunk, közingerültséget kelteni ama gyökeres, területi változtatásokkal. A területi átalakítás vizsgálhatással lesz az országgyűlési választókerületek összealkotására; ez pedig országunk sajátos viszonyainál fogva rendkívüli fontosságú. Mindazon kérdésben, mintegy beketött szemmel megindulni, a legnagyobb veszélyl jár.

Az államjavakhoz, szólv, néhány hó előtt még nagy reményeket kötött; hitte, hogy fokozatosan és lassanként értékesíteni fogjuk azokat. Az új kölcsön felvétele után azonban az országnak megvannak kövezei,

s ez teszi még inkább mint a magas kamatláb terhe ss a kölcsönt. Az országnak vannak bányái és vasművei, melyek üzeme veszteséggel folytattatik. Ezért a hozzáadható erdőrészekkel értékesíthetőek volnának, de az erdőköltség az új kölcsön törvény folytán egy rész sem adható el, s így vagy biztos veszteséggel kell folytatni az üzemet, vagy fölhagyni vele, a mi meg az értéket teljesen megsemmisítheti.

A közlekedési miniszterium ellen emeltetik a legtöbb panasz. E miniszterium folytonos újjáalakításon ment át a mi kétségfelenül kórallapokra mutat. A reorganizáció körül megemlíti, hogy az államépítészeti hivatalokat a vidéken közelebbi viszonyba kellene hozni a megyei mérnöki hivattal; az államutakból többeket lehetne átadni a megyéknek, az utak főtartása végett megkellene engedni az ut vámszedést.

A földmívelési miniszterium aránylag szerényen költ. De a lótenyész intézeteknél, a melyeknek jó hatású szólv elismeri, némi megtakarítások lehetők.

A vallás és közoktatásügyi miniszterium költségvetése ma annyi millió, a hány százezer volt kezdetben. E téren a terjeszkedésben meg kell állnunk. Szükséges a népoktatási törvény azon rendelkezését megváltoztatni, mely az 5 százalékos községi iskolai pótdarórol szól és szükséges a megyéknek a népoktatási ügyében nagyobb aktivitást engedni.

A korábbi igazságszolgáltatást szólv távolról sem tartja oly rosszának, mint a minőnek kikiáltott, de ma már nagy kárral járna visszatérni ama rendszerre. Nevezetes apasztás csak úgy remélhet az igazságszolgáltatásnál, ha a közjegyzői, a békebírói intézmény behozatala, a rendőri ügyeknek a törvényhatósági tisztviselőkre átrulázása, az appellátáknak szabályozása, a pörrendtartás revidiója s a végrehajtási közegek újjáalkotása keresztülvitetik.

A honvédtétezményről szükségesnek tartja egyelőre a készletek szaporításában megállni, ellenben a legénység kiképzésére legnagyobb gondot fordítani.

Szólv bevallja, hogy javaslatai nem gyökeresek és beismeri, hogy magukban nem elégséges az egyensúly helyreállítására. Szükségesek erre még egyéb intézkedések is, melyekre nézve azonban későbbre tartja fön elmondani nézeteit.

Trányi Dániel helyesli Zsedényi decentralizációs eszméit, Ghyezyvel azonban nem ért egyet, mert nem méltatta elég figyelemre a közögi kiegyezésből eredő káros következményeket. Egyébiránt a kiegyezést nem annyira pénzügyi mint politikai okokból kárhoztatja. Kívánja, hogy Magyarország ne akarjon Európában nagyhatalmu állást elfoglalni, s ennél fogva rendesen csak 40-50,000 katonát tartson, ohajtja ellenben, hogy a fegyver már az iskolákba hozassékbe azért, hogy ott a hie, haec, hoc után mindjárt a dob perduljon meg. Kárhoztatja továbbá a közös érdekű ügyeket, melyek miatt Magyarország önálló vám- és kereskedelmi politikát nem követhet. Ghyezy beszédét figyelemreméltó programmnak tartja, melyre rögtönözve nem válaszolhat, de reméli, hogy lesz még alkalma erre visszatérni.

A bizottság legközelebbi ülését holnap este 5 óraker tartandja.

Legközelebbi ülés holnap délután 5 óraker.

A képviselőház bizottságaiból.

Az osztályok előadóból alakult központi bizottság befejezte a földadó szabályozásáról szólv törvény tárgyalását és előadól Bittó Béné választotta.

A jogügyi bizottság a közjegyzői intézményről szólv törvényjavaslat 25. §-ig jutott el és legközelebbi ülését, az országos ülés tartásától függőleg ma, illetőleg hétfőn délelőtre tüzte ki.

Az egyesült pénzügyi és vasuti albizottság a keleti vasutársulat alapszabályaival foglalkozott és legközelebbi ülését vasárnap délelőtt 11 órára tüzte ki.

Az állam és egyház közti viszony szabályozása ügyében kiküldött bizottság má ülésén elhatározta, hogy a 21-es bizottság működése alatt csak akkor tart ülést, ha e bizottság több napig szünetel, s az elnököt megbizta, hogy ezen esetben a tagokat összehívja.

Lapszemle.

A „Pester Lloyd“ a 21-es bizottságról azt mondja, hogy alig dokumentálhatta volna drasztikusabb módon kiküldetése experimentumának sikertelenségét, mint azon tény által, hogy a bizottságot képező uraknak arról sem volt fogalmuk, hogyan kellessék megkezdni a problema megoldását; kiküldtek egy albizottságot, állapítaná meg, hogy tulajdonképen mit akarjanak, s ezen a neveltséget megközelítő tett által bebizonyították a bizottsági tagok azt, hogy vagy határozott ideák nélkül fogtak föladatakhoz, vagy hogy az eltérő nézetek sokasága annyira dominálja a bizottságot, hogy ez még a modus procedendi megállapítását a plenum által is lehetetlen teszi.

Megemlíti továbbá a „Pester Lloyd“, hogy gróf Lónyay válaszos programmal lépett föl, s hogy Zsedényi és Somssich is oly nézeteket állítottak előtérbe, melyek a decentralizáció és önkormányzat felé irányoznak, ezeket nemcsak hogy el nem fogadják a „P. L.“ sőt a legkeményebben meg is támadja, azt állítván, hogy 1848 előtti állapotokra vezetnének vissza.

A „Reform“ nincsen megelégedve a 21-es bizottsággal melyről következőleg ír:

„A huszonegyes bizottság megtartotta tegnap este immár második ülését is, de a néceses, mely a khaoszba világosságot vinni hivatva van, még mindig véka alatt tartatik. A bizottság elnöke indítvánnyal nyitja meg az ülést, melynek folyamában háromszor is kijelenti a szólv beszéde folytán, hogy szivesen visszavonja az indítványt, mégis végre az indítvány, mely a bizottság tagjai közül senkinek sem látszott tetszeni, elfogadtatik. Lónyay

Menyhért gróf konkrét javaslatot tesz a bizottság elé, de ez senkit sem érdekel. Tanakodás indul meg azon, hogy legyen-e általános vita, vagyis vita általános elvek fölött, vagy sem. Mindenki mást gondol, de senki sem mondja ki, hogy mit akar. A bizottság egy kész talány mind tagjai, mind a közönség előtt. Az általános hiedelem szerint az ország megmentésére küldetett ki, az általános benyomás pedig az, hogy a bizottság tagjai némileg más véleménynyel vannak föladatakról. Egy rész nem az országot, hanem a kormányt látszik megmenteni akarni, s ez többségben van a bizottságban, de nem mer egészen nyíltan föllépni, mert sejtji, hogy a többi ismét a kormányt megbuktatni tartja magasztos hivatásának. Mit tegyenek ily körülmények közt? Huzzák-vonják a dolgot előleges kérdésekkel, kérdőpontokkal, albizottságokról, általános vitákról s hasonlókról föltett kérdésekkel. Csak a dologhoz nem mernek látni. Itt is, mint a pártokban és mint a képviselőházban, hiányzik az őszinteség, s a mi vele jár: a bátorság. Gondoskodtak a bizottság megválasztásánál, hogy rajta legyen a képviselőház kompromisszumokon tengő karakterének bélyege. Képzeltető-e kopzhetlenebb dolog, mint az albizottság összeállítása tegnap? Hihetjük-e, hogy komoly szándék teszi egy ötös bizottság tagjává Kerkapolyt, Lónyayt és Senynyeit? Próbálja vaki inquirálni, mily véleményben van e három férfiú egymás állammentő hivatásáról, s kívánja azután tőlük, hogy hárman tegyék föl a kérdéseket a haza megmentésére. A közönség előtt — hogy rosszabb szót ne használjunk — játéknak fog föltűnni ez eljárás. Ha nem is tekintjük a 21-es bizottság kiküldését a kormányra nézve bizalmatlansági szavazatnak, senki sem fogja ugy föl, mintha bizalmi szavazat lenne — Kerkapolyt. S ime, az öt között, akik egész Atheneben legbölesebbeknek találtattak, hogy Kerkapoly szangüizmizmusának hinárjából kivontassák az ország szekerét: ott találjuk magat Kerkapolyt. Ne vélje senki, hogy ez nem fontos, mert csak a „kérdések föltevéséről“ lesz szó. A milyen kérdéseket fölteszünk, olyan feleleteket fogunk kapni. Tisza és Ghyezy Kálmán sejtelmével látszatok birmi a meddőségnek, mely ezen fiók-országgyűlés sorsa lesz, azért idejekorán sztrajkoltak. Nem hinnék, hogy azért lúzták volna ki magokat, amit rá okul adtak: amiért t. i. elsőnek egy általános vitát kívánnak az elvekről. Hissz követhetők volna e vitát a „kérdések“ első pontjában. Ok nem annyira az általános vitát látszanak ohajtani, mint nem ohajtani a felelősséget a bizottság dolgaiért, és mi bizony ezért nem gáncsolhatjuk őket.“

Az „Ellenőr“ és a „Hon“ a pápaválasztásról szólv bullával foglalkoznak; az utóbbi lap érdekes cikkéből a következőket közöljük:

Az a kérdés merül föl, hogy egyszerű és helyese az a magatartás, melyet a főlhivatalos források tulajdonitának Andrassy grófnak? Igénytelen nézetünk szerint, nem. Mert egyik állam külügyminisztere sem szabhatja meg a római pápának sem a kanonjog alapján, sem az ellenében azt, hogy a pápaválasztásra nézve a régi eljárást megtartsa vagy hogy ne módosítsa azt. Ha tehát a vatikan tervei és készületei a választandó pápa személyisége iránt a nemzetközi és interconfessionalis viszonyok további fejlődésére nézve politikai aggodalmakat kellettek Andrassy grófnak és más külügyminiszterekben is; ha ez aggodalmak valósalása ellen védelmi eszközökhöz kötelezése is folyamodni a külügyminiszternek: azt hisszük, hogy ez nem állhat a kanonjog megtámadásában, hanem annak a változtatások elleni védelmében; hanem egyszerűen a mostani és jövőendőbeli pápákkal szemben elfogalandó azon állásban, hogy legyen bárki a pápa, legyen bármily uton — bárhol megválasztva, azzal monarchiánk, mint két állam képviselője: ne töröljék; hanem szakítson meg a pápával minden nemzetközi érintkezést és a két országos kormányt tiltson és ellenezzen minden olyan pápai és papi írásban vagy szóban foglalt ígizást, mely akár a modern állam alapelvei, akár az egyes kormányok vagy polgárok politikai jogai, szellemi, anyagi fölvirágzása ellen vannak intézve.

Nem kell hát törődni sokat a pápák bulla-készítésével; mert a régi alapon és Rómában, „presente cadavere“ törtéendő választás (melyet állítólag Andrassy gr. védelmez) ép oly kevéssé fog korunknak használni, mint egy új alapon és más helyen történő választás, mert a líba s a veszedelem nem a választási rendszabályokban, hanem az egész bíbornoki testületben, az egész hierarchiai szervezetben és a katolika egyház felett uralgó jezsuitapártban van: és ha talán a pápaválasztás módozatai és helye befolyással lehetnek is a jelölt személyre nézve; de annak politikáját ugy dominálja az ultramonismus, hogy míg IX. Pius 1848-ban a szabadság és testvériség jelvényeit áldá meg; ugyan ő 1864-ben már a Syllabusban elkárhoztatá korunk minden törekvését.

Nagy kár az, hogy a pápát a nemzetközi hatalomnak és nem egyszerű főpapnak tekintik az udvarok még most is; ezért emelkedik a kanonjog egy része nemzetközi joggá, mint bizonyítja a pápaválasztás kérdése is. Holott, ha az államok költséges költségvetéseket nem tartanának a római pápánál, ha azzal minden nemzetközi politikai összeköttetést megszakítanának; ignorálnák, mint hatalmat, és e helyett a belpolitikában tennék hatástalanná minden ország saját viszonyai és ereje szerint, annak minden ígizását, mely az állam vagy szabad fejlődés ellen van irányozva: akkor csinálhatnának a Vatikánban akármilyen bullákat, csak olyan typografiai gyártmányoknak tekinthetnők azokat, mint minden más pasquillust.

Erre kell törekedni, nem pedig a kanonjogot védeni nemzetközi hatalommal az újítások ellen.

A „Magyar Politika“ bajaink kuforrását a nagyhatalmi állás játszásában, és a kultur államok idétlen majmolásában látja, és azt állítja hogy:

„Mig a megyeimádás meg nem szünik, mig egy választott hivatalnok lesz, mig a nemzet nagy tömegében az öntfentartás ösztöne föl nem ébred, mig egyesek önző céljaikat a közögynek alá nem rendelik, mig a honfiereny és hazaszeretnél, a liberalizmus és kultur-állam eszméje hangzatosabb és divatosabb phrasis lesz, mert előbbvaló egy rendezett vagyonos állam, azután lehet

kultur-állam, addig korrek és józan nemzeti politikáról és jó közigazgatásról ne álmodozzék senki, hanem tűrje békével a nagymértű pauperizmust, a magyar birtokok és birtokosok s ezzel a magyar nemzet pusztulását s örvendjen egy kosmopolita kultur-állam keletkezésének — ha tud.

Az „Ung. Lloyd“ a panosvai eseményekkel foglalkozik, s azokért a kormány mulasztásaiban keresi az indokot, „ezen népet — ugymond — meg kell nyerni, erélyes, jó és előregondoskodó kormányzat által, e nép azt kívánja, hogy vezettessék mint a gyermek a szabadság ismeretlen pályáján, miért nem akarja a kormány e népnek pártját fogni, azt gondnokosága alá venni?

A megtorlás politikája a bajnak kimondhatlan növekedését vonhatná csak maga után.

Külföld.

Budapest, január 16.

A klerikalizmus által apokryfnek kikiáltott, a „Kreuz Zing.“ által azonban hitelesnek állított pápai konstitúcióra vonatkozólag (mely konstitúciót annak idején mi is közöltük) a „Voce della Verità“ jezsuita lap legújabb számában azt mondja, hogy lehetséges ugyan, miszerint Bismarck ügynökei, egy a Vatikánban őrzött okmányt el tulajdonítottak; de egyelőre — megjegyzi a nevezett lap — a pápa aligha fog lényeges változtatást tenni a pápaválasztás szabályaiban, habár mellékes pontokra nézve időszertű módosításokat tett volna is. Ervényes pápaválasztásra vonatkozólag ugyanis csak az fontos, hogy az új pápa a bibornokok szavazatának kétharmadát kapja. Ugyancsak a pápaválasztásról írja a római „Fanfulla“: „Azaz egy világos, hogy az egyház a pápaválasztásnál sobasem kötötte magát valamely eljárás módhoz, s nem valamely bírá, hanem több prelátus által 1870-től fogva készített véleményes jelentés kifejtése a pápa előtt, hogy hatalmában van megállapítani azon módosításokat, melyek szerint utódját megválasztani akarja. De az is bizonyos, hogy a francia kormány — míg a szentszék elhatározta, miszerint szükség esetén nem fog törődni a hatalmak vétő-jogával — kijelentette, hogy nem fog törvényt elismerni oly konklávé, mely nem Rómában tartatnék; ellenben a német kormány odanyilatkozott, miszerint egyáltalán semmi oly pápaválasztást nem fog elismerni, mely az eddigi szólásoktól eltérő módon ment végbe.“

A francia és olasz kormány közt állítólag létező konfliktust a párisi lapok — Décazes herceg és Nigra lovag minden demenciája dacára — megerősítik. Mint Párisból távirják, a kormány ezen „álhírek“ terjesztőt rendőri uton akarja kérdőre vonatni.

A spanyol köztársasági diktatúrát, miként szintén Párisból távirják, Anglia, Németország, Olaszország s valószínűleg Franciaország a legrövidebb idő alatt el fogja ismerni.

A brazíliai kormány és a kath. klerus közt, mint a lisaboni tudósítások állítják, válságra került a dolog. A pernambucoi püspököt eljárása miatt, a legfőbb törvényszék vétkezésnek mondta ki az alkotmány megsértésében s ezen ítélet kihirdetésének alkalmára a püspököt maga elé idézte.

A német birodalmi gyűlési választások eredménye már megközelítőleg ismerve van. A kormány a végleges eredmény közzétételével nem igen siet, mivel a választásokkal egyarálan nincs megelégedve. A német kormány jelentékeny vereségeket szenvedett Bajorországban, Szászországban és Posenben. Bajorországban az ultramontanok, Szászországban a szocial-demokraták, Posenben a lengyelek sok választó-kerületben diadalt vívtak ki a kormány ellenében.

A szocial-demokraták ismét számot fognak képezni a birodalmi gyűlésben; frakciójuk körülbelül 10 képviselőt fog számlálni.

A lefolyt választási mozgalmak ismét feltűntették, hogy a német nép mily kevésbé érdeklődik a közügyek, különösen pedig alkotmányos jogainak gyakorlása iránt. Csaknem valamennyi német lap arról panaszkodik, hogy a választóknak alig fele jelent meg a választási urnáknál. Magában a német fővárosban, Berlinben a közönyösség annyira ment, hogy a beírt választóknak alig 30 százaléka adta be szavazatát.

Különfélék.

Budapest, január 15.

(Hivatalos.) A király megengedte, hogy dr. Hollán Adolf belügyminiszeri osztálytanácsos, a pozsonyi országos kórház igazgatásával megbízatassék, s ugyanakkor az alkalmossal a közegészségügyek körül szerzett érdemei elismerésül a miniszeri tanácsosi címet és jellegű díjmentesen adományozta.

(Kinevezések.) Ő felsége a karcagi törvényszékhez Szilágyi Gábor ottani kir. alügyészt és a verseczi törvényszékhez Urban Adolf, pesti kir. táblai segédfogalmazót; továbbá albirák: a kassai járásbíróhoz Kadas Miklós, kassai pénzügyigazgatósági fogalmazót; s a szenicei járásbíróhoz Martényi Sándor bartfai járásbírósi segédtelekkönyvezetót nevezte ki. Az igazságügyminiszter a bazini kir. járásbíróhoz végrehajtóva Schmidt József ottani köz-ésváltógyűvedet, a levai kir. járásbíróhoz irnokká: Szóke István ottani járásbírósi díjnokot, a szenicei kir. járásbíróhoz irnokká: Berencsy Lázár ottani kir. törvényszéki díjnokot; a vallás- és közoktatási miniszter Fráter Alajost békéscsónagymegyei tanfelügyelői ideiglenes tollnokká; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a selmecsi m. kir. banyaigazgatósághoz Bárdos Mihály kohotisztet és Valkovits Antal banyaesküdtet fogalmazókká; a soproni m. kir. pénzügyigazgatóság Kocsis Miklós kir. adóbehajtót és

Módy Mihály díjnokot VII. oszt. ideiglenes adóhivatali tisztékké, az alsó-lendvai, illetőleg a közszeghi kir. adóhivatalhoz nevezte ki.

(Áthelyezések.) Ő felsége megengedte Lengyel Karoly tenkei járásbírósi albirónak a nagyváradai és Pommer István göllnécibányai járásbírósi albirónak a szepesváraljai járásbíróshoz hasonló minőségben leendő áthelyezését.

— A király a csömöri ágos. leány-egyházközség új templomának felszerelésére magánpénztárából 100 frt segélyt adományozott.

— Névváltoztatás. Stumpf József szegszárdi lakos, vezeték nevének „Tompá“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— Hatala Péterről, a budapesti egyetem mult évi rektoráról azt írja a „Franfurter Zing.“ bécsi levelezője, hogy „az ő katolikus viszonyok sikeres megoldása után“ zsinat fog összehívadni, mely Ausztriai-Magyarországra nézve dr. Hatala Pétert fogja ó-kath. püspökké választani.

— Petőfi elfeledett versei közül Török Károly néhányat felelevenít a „Fővárosi Lapok“ hasábjain. Ezen versek: „Viz és bor“; e vers 1843-ban jelent meg a „Regelő“-ben, az óta sehol; „Szin és dal“; az 1845. nemzeti színházi zsebkönyvecskében jelent meg, s Petőfi költeményeinek gyűjteményébe nem vétetett föl; végre „Visegrád táján“; 1845-ben kelt, de Petőfi összes költeményeinek kiadásába nem vétetett föl. Ez a föl-elevenített versek közt a legrövidebb, s egyszersmind a legesimább, azért a néhány sorból álló versecskét itt közöljük:

Ki mondja meg... Visegrád táján
A bagyadt alkony
Nem Zách Klarának megtört szelleme?
Ki mondja... Visegrád táján
A vad, sötét éj
Nem Zách Bódognak bosszus szelleme?

— „Tengerészetünk érdekében“ cím alatt Lukács Gyula magyar tengerész, cikksorozatát ír a „Pesti Napló“-ban, mely cikksorozatban igen sötét színekkel rajzolja a tengerészetnél levő magyarok viszonyát, s a többi közt megjegyzi, hogy a kereskedelmi tengerészetet legközelebb 28 magyar hagyta oda, s a többi, kettő kivételével, követni akarja ezek példáját.

— Érdekes megjegyzés. Egyik bécsi bankházhöz a napokban Mainzól visszakertült egy gazdájára nem akadt levél, melyre a mainzi levélhordó a következő megjegyzést írt: „A címzett felém előtt meghalt; jelenlegi tartózkodási helye ismeretlen.“

— Jókai Mórról a napokban több lap azon hírt tette közzé, hogy Pohobratzky elhunyt honvédt 20 frt havi összeggel segítette. Ezen hírt a „Hon“ ma reggeli lapjában oda módosítja, hogy Jókai nem Pohobratzky, hanem a honvédmennyháznak ígért évi 240 frtot, mely összeget Jókai most is fizeti és egész haláláig fogja fizetni.

— Tarnóczy salzburgi bibornokérek fejére, mint említve volt, tegnap tette fel ő felsége a bibornoki bíretunot. Az ezen aktuálussal összekötött egyházi szer-tartások lényegökben ugyanazok voltak, melyek színhelye a mult napokban, Símór János hercegprímás bibornok-ká vált avatása alkalmával, a budai vártemplom volt. A tartott isteni tisztelet után felolvastott pápai breve, melyben ő felsége felkérte, hogy a bibornoki bíretunot adják át az új bibornok számára, természetesen mindkét esetben azonos volt.

— Rövid hírek. Közép-Szolnok megye a kolera miatt özvegyesre és árvaságra jutottak számára 354 frt 77 krt gyűjtött. — Ebblyussal el bizonyos Pe-teira Ferenc nevű téglavetőgyári munkás, s midőn e miatt a rendőrség által kérdőre vonott, váltig erősítette, hogy a kutyapcsesnye mind neki, mind pedig családjának nagyon ilzik; az orvos azon kijelentésére, miszerint az ebhus nem ártalmas az egészségre, a rendőrség tovább nem háborgatta Petearit kedvtelésében. — A Duna vize által Budapest közt egy év alatt elhordott iszap mennyisége — Balla Mátyas számítása szerint — 315 millió 771.760 mázsa. — A házberkrajczárokat, melyek szedését a kormány csak a mult évre engedte meg, a város szükséglete miatt folyó évben is kell fizetni. — A fővárosban a kóválygó ebek közt több veszteségi eset fordulván elő (egy ily vesztett eb marásának már áldozta is lett egy szegény asszony) a városi tanács utasította a gyepmestert, hogy a gazdátlan ebeket fogja be. — Ötven róka lőttek a mezői egerek nagy öröme-re, Kapuvárt; ezen zsákmány kétnapi vadász eredménye. — Összeszkítvénről értesíté a bécsi rendőrfő-nököt bizonyos Pálfi Lajos, ki a Pálfi grófok rokonának vallotta magát; a feljelentő azonban elnebeteg levén, a a kórházba szállított. — A kőbányai vasuti indó-lházat átalakítják. — A tegnapi éjjeli rajzia alkalmával nyolcvan foglalkozás nélküli csavargó fogatott össze. — Horváth György, Kecskemét városának másod kerületi képviselője, ki csak két hónap előtt választott meg, tegnap meghalt. Áldás poraira! — Prielle Kornelia kitinő művésznők, mint több lap írja, nem szándékozik elhagyni a nemzeti színházat. — A czél Péter 50 frtot adományozott a rokkant honvédek szá-mára. — Bizonyos Grün nevű egyén, az aradi színház-ban valakivel a karzaton civódásba keveredvén, ellen-felét a karzatról a földszintre le akarta dobni; e szán-dékában azonban a közbelepek által megakadályoztatott; a tettes megbüntettetett. — Dr. Imre István kolozs-vári főorvos, mint a „M. Polg.“ írja, megörült. — A ka-posvári fényesen sikerült bál után, a somogy megyei if-júság táncszal összekötött bucsuestélyt rendezett. — Egy teher vonat mozdonyra, mely folyó hó 6-kán Kanizsa felől jött, Vasvárszidi földé táján eltört. — Szeged mellett a napokban mástel hold területű erdő égett le. — A „Deutschen Dietherhalle“ Göthének egy 1801-ben kelt, de mindeddig meg nem jelent köl-teményét teszi közzé. — Id. Zeyk Miklós, ismert nevű erdélyi tudósunk hátrahagyott becses munkái fognak kö-zelébb megjelenni 45—50 ivre terjedő kötetben. Előfí-zéseket elfogad Tettery Nándor. — Budapest az elő-fizetési ár 3 frt 50 krt. — Sisa Pista betyár fejére 50 arany jutalom tűzetett ki.

Nemzeti színház. Szombat január 17. „A Hugo-nották“ opera 4 fölvonásban.

Táviratok.

Brünn, január 15. Schramm sürgősségi indítványt tett, hogy a reichsrath mindazon határozatai ellen, melyek praepjudicálhatnának Morvaország önállósága és közjogi állásának, óvás emeltessek; a sürgősség megtagdatott, és az indítvány előzetes tárgyalás végett az alkotmány szerű eljárásra utasított.

Páris, január 15. A nemzetgyűlés elvetette a baloldali módosítványt, mely a maire k választását a municzi-pális bizottságokra kívánja bízni. Du Templenak Olaszországra vonatkozó interpellációját a jobb és szélső jobb részről általánosán ócsároltatott és alkalmasint előzetes kérdés által el fog ejtetni.

Oran, január 15. Contreras és Galvez Constantineban vannak, a junta és számos spanyol menekülő Algierba hajózott. A „Numancia“ kiszolgáltattott Chicaronak. A menekülők az orani laktanyában és kobiri kikötőben internáltak.

— Éjjel érkeztek. —

Berlin január 16. Bismarck, Malinekrodt interpellációját következtében, a Rajna balpartjára vonatkozó alku-dozásait Govone-al hazug koholmánynak declarálja; — azon másik ellenvetésre pedig, hogy 1866-ban magyar ezredet akart szervezni, azt feleli, hogy a háború esetén: a szükség törvényt ront. A zaj csillapultával Malinkrodt fölemlíti Lamarmora leleplezéseit, amelynek következtében Bismarckra az államtitok elárulási vádjá írámlik. Bismarck minderre annyit válaszol csupán, hogy ő Lamarmora felől többet irhatna, ezt azonban nem teszi, mert az ő ellenei megeztatolására egy életkor szükségeltetik.

Közgazdaság.

Budapest, január 16.

„Tengerészetünk érdekében“ Lukács Gyula magyar tengerész, figyelemreméltó eszmét fejteget a „P. N.“-ban. Szerinte szükséges volna, mind Fiume kikötőjének emelése, mind a magyar tengerész ifjak sorsának biztosítására, mind végül világkereskedelmünk érdekében egy magyar tengerhajózási társulat létesítése, melynek hajót rögtön kellene építtetni, mert különben nemcsak az ujon-nan kilépő végzett magyar tengerész ifjak szélednének el, hanem pár év alatt az angol, olasz, és főleg a görög kereskedők s hajótulajdonosok magukat Fiumeba fészkelve, ennek kereskedését magukhoz ragadják.

A szegedi forgalmi-bank vasárnap délután rendkí-vüli közgyűlést tartott, melyen az új igazgatótanács in-dítványára elhatározta a tíquidatiót. A bemutatott mérleg szerint a hitelezők nem fognak kárt szenvedni, sőt azt szikik, hogy minden részvény után még 30—40 frt is jut a részvényeseknek. Az új igazgató tanács, mely a bank vagyoni állapotának megvizsgálásával volt megbízva, ha-tározottan oda nyilatkozott, hogy a kezelést illetőleg törté-nt ugyan hiba, de bűnök, rossz szándéknak nem akadt nyomára, és csak arról győződött meg, hogy a volt igazg. tanácsosok nagy része saját vagyontól hagyta ott. Ezek után a közgyűlés a régi igazg. tanácsnak megszavazta a fölmentést.

A gründolás statisztikája 1873-ról. A mult év nem lesz kellemes emléktű a koncesszió-vadászok számára: csak igen rövid ideig, a május hóban beállott nagy krach napjáig lehetett folytatni a gründolás, koncesszió-vadá-szat fosztogató mesterségét; azontul az egész évben pangott ezen üzletág is. Hanem a négy első hónapot is be-csülettel fölhasználták az illetők, mint a következő sta-tisztikai adatokból kiviláglik; a kereskedelmi miniszte-riumhoz a mult évben, — vagyis tulajdonképen a válság bekövetkezteig, — beadatott 187 folyamodvány bank és iparvállalat, — 76 folyamodvány takarékpénztárak és 130 folyamodvány előlegezési egyletek alapítására végett. A bank-, iparvállalat- és takarékpénztár alapítására vonat-kozó 263 folyamodvány közül Budapestre 89 esik, az elő-legezési egyletek közül alig egyharmad, miből eléggé ki-világlik, mily épületes haladásnak örvendett már vidéken is az alapítás mestersége. A szorosan vett bank-koncessziók közül 33 jutott Budapestre, továbbá 3 takaréki-hitelegylet, 10 jelzálog és mezőgazdasági társulat és 21 építőtársaság; a többi a főbb vidéki városok közt oszlott szét s különösen kintütek Arad, Szeged, Debreczen, Po-zsony, Temesvár, Soprony, Kanizsa, Fiume, Kaposvár stb. — Talán fölösleges is hozzátennünk, hogy e tömör-dek koncesszióknak csak igen parányi része lépett való-sággal életbe, a folyamodások nagy része a miniszterium archívumában nyugszik s fóg nyugodni alkalmasint öök-re, tanúságot szolgáltatván azon örült lázról mely tavaly piacunkon uralkodott. Budapeston a már létező-kön fölül még 43 bankot, 6 takarékpénztárt, 3 takaréki-hitelegyletet, és 40 előlegezési pénztárt és 21 építőtársu-lat akartak alapítani.

Budapesti gabnatózsdé, január 16. Minden gabna-neműre nézve felette korlátolt volt a forgalom ma. Sem kereslet, sem kínálat. Még a határidő üzletek is lanyhák voltak; s a tegnapi árak nem emelkedtek.

Budapesti értéktőzsdé január 16. A befektetési pa-pirok ma is nagy forgalomnak örvendettek, míg a bank-papirok lanyhábban keltek. Az iparvállalatok, s különö-sen néhány malom nagyobb figyelemben részesült s ma-gasabban záródott. Az értékek és pénzváltók lanyhábban.

Magy. vasuti kölesön 97 háromnegyed; magyar földtehermentesítési kötvény 75 háromnegyed; lánchídi elsőbbségek 83; városi kölesön 82 egynegyed. A bankok közül a municzipál 27 háromnegyedétől 27 egyfél, így is záródott; az anglo-hungarian 38 egyfélől 38 három-negyedig; a franko-magyar 41-ről 38-ra esett. A földhite 60—59 háromnegyedig kelt, s így is maradt. A takaréki és hitelbank 60 egynyolczadról 60 egyfélre; a takaréki-pénztárak közül az országos központi 67 egyfél volt for-galomban. A malmok közül a Lujza 140, Concordia 270, Pannonia 380-on kelt. Az alagut 98-ra eset. Az értékek lanyhábban. Az arany 5.36—5.37-en záródott.

Felélő szerkesztő: Huszár Imre.

